

I. INTRODUCERE

Dragi colegi,

Prezentul curs se dorește a fi un ghid în descoperirea statului ca parte componentă a societății umane, privit în evoluția sa, un ghid în vederea folosirii cursului tipărit aferent materiei, a familiarizării cu noțiunile elementare ale acesteia și în autoevaluarea periodică cu privire la modalitățile în care ați reușit să asimilați pe parcursul semestrului noțiunile nou introduse. Cursul se dorește a fi suport de studiu individual pentru a vă facilita acoperirea noțiunilor de bază ale disciplinei în contextul unui număr mai rar de întâlniri cu cadrul didactic decât cele pe care le au studenții unui curs cu frecvență zilnică.

I.1. Scopul și obiectivele disciplinei

Materialul de studiu „*Istoria statului în cultura și civilizația universală*” este destinat studenților de la specializarea Drept și a fost elaborat în conformitate cu programa analitică a disciplinei, adaptată formei de învățământ frecvență redusă. Această lucrare poate fi utilă și studenților de la cursurile cu frecvență de la specializarea Drept, precum și celor de la specializări înrudite sau care au inclus acest obiect de studiu în planul de învățământ.

Scopul acestui material este de a vă asigura un suport informațional care să reprezinte o bază teoretică, pe care să o puteți folosi cu încredere în cadrul activităților de învățare ale disciplinei Istoria generală a dreptului și să ofere o imagine generală a acestei ramuri de drept.

Obiectivul principal este acela de a vă familiariza cu aspectele generale ale evoluției statului, ale dreptului, în condițiile în care această ramură a societății umane a cunoscut un traseu interesant de la formarea sa până în prezent, independent sau în strânsă legătură cu evoluția statală. Înțelegerea mecanismelor de funcționare a instituțiilor juridice privite din perspectivă istorică asigură o mai bună înțelegere a situației lor actuale, a formării lor treptate, a unor surprinzătoare reminiscențe din alte epoci în structurile juridice contemporane.

Obiective specifice. După studierea acestui curs, veți fi capabili și mai bine pregătiți:

1. să cunoașteți modul de formare a statului și apariția primelor sisteme de drept;
2. să vă familiarizați cu primele sisteme statale și norme de drept, respectiv Codul lui Hammurabi și cele din Egiptul antic;
3. să deprindeți primele principii de funcționare a unui oraș-stat și instituțiile acestuia, pornind de la experiența antichității – Grecia antică, studiu de caz: Atena;
4. să observați particularitățile specifice statului indian antic și modalitatea de conservare a acestei societăți până în prezent;
5. să descoperiți lumea iudaică, să aprofundați elemente de drept iudaic, încadrându-le nu doar în istoria instituțiilor juridice în general, cât și în experiența contemporană;
6. să puteți privi în mod detașat elementele de istoria islamului, în cadrul unui spirit de toleranță izvorât din înțelegerea fenomenului juridic specific acestuia;
7. să dobândați capacitatea de identificare a primelor elemente din societatea medievală a Europei, cu specificul acestora – mixtura drept roman și creștinism în contextul formării primelor state medievale și a unui nou sistem de drept, cel feudal;

8. să distingeți elementele specifice epocii Renașterii, precum și o privire asupra unui element specific – procesele vrăjitoarelor și instrumentarea acestora;
9. să puteți purta o discuție cu privire la formarea statului și dreptului modern, cauzele transformărilor care au dus la nașterea acestora;
10. să identificați în cadrul sistemelor actuale de drept pe cele ale unuia dintre marii întemeietori ai instituțiilor și sistemelor juridice moderne – Napoleon;
11. să evidențiați trăsăturile specifice ale structurilor juridice și statale ale Franței, ca sistem model pentru cel al țării noastre;
12. să evidențiați trăsăturile specifice ale unui sistem specific și complet diferit – statul și dreptul anglo-saxon (Anglia, SUA);
13. să comparați cele două tendințe interbelice: democrație și totalitarism de extremă dreaptă;
14. să punctați elementele specifice ale dreptului și caracteristicile acestuia în cadrul regimurilor totalitare comuniste.

I.2. Cerințe preliminare

Acest material introduce în bagajul dvs. de cunoștințe noțiuni și elemente relativ noi, unele dintre ele complet necunoscute pentru toți studenții. Unele dintre aceste noțiuni vă sunt cunoscute din viața cotidiană, dar după ce veți parcurge acest material veți înțelege mult mai bine aceste noțiuni, veți înțelege termenii pentru care vă veți da seama că uneori aveți un înțeles eronat sau diferit de cel pe care îl acordă dreptul în general sau că înțelesul unor noțiuni au suferit modificări semnificative în decursul istoriei.

Cu toată noutatea acestui material, cunoștințe de bază similare veți dobândi în studiul Teoriei generale a dreptului, Dreptului roman, Istoriei Statului și Dreptului Românesc. De asemenea, acest material vine ca o introducere în aspecte legate de toate ramurile de drept.

Desigur, din perioada liceului vă vor fi utile o serie de cunoștințe de istorie, fără ca absența unor noțiuni care exced culturii generale să reprezinte un impediment în parcurgerea și absorbirea prezentei discipline și a informațiilor introduse de aceasta.

De asemenea, având în vedere analiza extrem de complexului drept roman în cadrul unui curs amplu, distinct de celelalte similare, nu vom insista asupra acestei epoci și acestui sistem de drept, nu din neglijarea importanței acestuia, ci din considerente de sinteză și spațiu disponibil.

I.3. Conținutul materialului de studiu

Spre deosebire de cursurile tradiționale, prezentul material de studiu este organizat pe unități de studiu, specificul și raționamentele acestei abordări fiind prezentate în recomandările de studiu indicate la punctul următor.

Unitățile de studiu menționate sunt în număr de 14 și sunt organizate după cum urmează:

Primele două dintre ele reprezintă introducerea în problematica istoriei instituțiilor juridice – apariția statului și dreptului, primele norme juridice cunoscute și primele coduri cunoscute, precum și aspectele de drept ale Egiptului antic.

Unitățile de studiu nr. 3 și 4 rămân în sfera studierii dreptului antic, prin analizarea sistemelor de drept din Grecia antică și India antică, cu abordarea prin raportare la situația prezentă a tuturor acestor sisteme de drept.

Următoarele unități vor avea drept obiect două sisteme de drept oarecum excentrice sferei Europei, respectiv observarea particularităților dreptului iudaic și a celui islamic.

Unitățile 7 – 8 vor avea în vedere Europa medievală și cea a Renașterii, respectiv epoca modernă, prin observarea sistemelor de drept ale epocilor aferente, cu observarea unui studiu de caz extrem de bine documentat – procesele vrăjitoarelor.

De la unitatea 9 până la unitatea 12 vom trece la observarea caracteristicilor sistemelor democratice ale Europei moderne, cu cele două tendințe conturate acum în mod evident, care marchează și distincția juridică de azi între dreptul de tip francez și cel de tip anglo-saxon.

Unitatea 13 va analiza perioada interbelică și confruntarea sistemelor democratice mai sus amintite cu altele de o tendință totalitară evidentă, cea a statelor de naționaliste de extremă dreaptă, în timp ce unitatea ultimă, cu nr. 14, va avea drept obiect o altă fațetă a totalitarismului, cea a regimurilor comuniste.

I.4. Recomandări de studiu

Important pentru prezentul material este faptul că reușește să combine învățarea alături de cadrul didactic cu învățarea individuală a studentului, care având în vedere forma de învățământ frecventată poate avea dificultăți cu gestionarea timpului.

Prezentul manual dorește să vă asigure o modalitate comodă și plăcută de parcurgere a materiei, într-o formă mai lipsită de convențional, dar în același timp mai organizată. Această formă de prezentare a materialului nu exclude munca individuală, participarea studentului și a cadrului didactic, prezența acestuia fiind în continuare necesară, dar ușurează sarcinile de lucru ale studentului.

După cum veți observa pe partea stângă a textului există o bandă lipsită de text, care are un dublu rol – pe de o parte, permite inserarea unor pictograme atractive și sugestive, iar pe de altă parte transformă acest curs într-un caiet de notițe, deoarece studentul poate în spațiul destinat acestui scop să își facă notițele necesare, să își noteze întrebările sau să facă observații pertinente cu privire la conținutul parcurs, precum și orice fel de mențiuni consideră necesare. Această modalitate de abordare vă implică pe dvs., colegii noștri studenți, și mai mult în procesul de învățare, ușurând și facilitând absorbirea cunoștințelor.

De aceea, încurajarea mea este să folosiți acest spațiu destinat special dvs.!

În ceea ce privește posibilitățile de autoevaluare oferite de acest curs vă îndemn să le folosiți cu încredere, în măsura posibilului chiar după finalizarea studiului, deoarece un astfel de comportament vă va ajuta să rețineți mai ușor și să consumați apoi mai puțin timp pentru pregătirea finală.

Spațiul acordat dvs. include uneori mici exerciții, teme de reflecție etc. Pentru unele dintre ele, a căror rezolvare ar fi mai utilă dacă s-ar face în scris am precizat spațiul păstrat special la finalul unității de studiu.

Pentru a vă ușura munca și a face mai agreabil contactul cu materialul de studiat am identificat o serie de imagini care vor favoriza memorarea și vor reprezenta semne de atenționare cu privire la conținutul enunțului din partea stângă a materialului.

Ghidul imaginilor folosite în banda din partea stângă a textului:

Semnifică necesitatea de a fi mai atenți, uneori necesitatea de a memora bucăți de text corespunzătoare din partea dreaptă. Indică un enunț important, de reținut.

X.1. I - Reprezintă semnul și indicarea „Introducerii” unității de învățare, cu o prezentare succintă a temei ce urmează a fi studiată.

Am încercat să estimăm timpul necesar parcurgerii unității de învățare, o scurtă autoevaluare disponibilă pentru fiecare dintre aceste unități, precum și o trecere în revistă a bibliografiei obligatorii aferente, acest quantum reprezentând timpul dvs. de studiu pentru unitatea de învățare.

Imaginea alăturată va indica de fiecare dată când va apare faptul că în partea dreaptă a materialului se expune subiectul propriu-zis al unității de învățare, respectiv aspecte teoretice, exemplificări, sarcina de învățare – posibile teme de reflecție atunci când este cazul, activități de învățare.

Bine-cunoscutul simbol alăturat vă indică faptul că ați ajuns cu materialul de studiu la finalul studiului, care cuprinde eventuale concluzii și cuvintele-cheie care corespund unității de studiu.

Orice fel de curs sau material de pregătire are și trebuie să aibă și o bibliografie obligatorie aferentă, care trebuie să fie studiată de către cei care doresc performanță, dar și bibliografie suplimentară, care poate fi studiată de către cei interesați. Întotdeauna aceste recomandări bibliografice vor fi însoțite de pictograma alăturată. Alături de acestea vor fi indicate anumite link-uri către site-uri cu informații utile sau interesante, atunci când aceste au un nivel calitativ care să se preteze unui curs universitar.

Resurse de învățare

Prezentul curs are la bază, în mod evident, anumite cunoștințe de istorie universală. Evident, lipsa acestora nu reprezintă un impediment în studiul acestei discipline, deoarece fiecare dintre unitățile de studiu are o mică introducere cu caracter istoric pentru a încadra în contextul general al societății respective, domeniul dreptului. Evident, de mare ajutor sunt cunoștințele pe care le veți obține la Teoria generală a dreptului, Drept roman, Introducere în dreptul civil sau Drept constituțional. Ținând cont însă de amploarea cursului și de diversitatea instituțiilor juridice care pot fi tratate, sub anumite aspecte acest curs va anticipa o parte dintre elementele cu care urmează să vă familiarizați pe parcursul viitorilor ani de studiu, drept urmare demersul dvs. viitor de studiere a dreptului în general va fi ușurat prin studierea noțiunilor acestui curs. De asemenea, elemente importante vor fi legate de Istoria statului și dreptului românesc, prin conexiunile pe care le puteți crea.

I.5. Recomandări privind autoevaluarea

Autoevaluarea este foarte importantă pentru dvs. scopul acesteia fiind de a vă indica aspectele interpretate sau reținute eronat, de a corecta aceste erori și reprezintă un pas spre viitoarea unitate de studiu.

Întotdeauna evaluarea cunoștințelor, indiferent de domeniu, are două componente: pe de o parte există autoevaluarea permanentă făcută de fiecare dintre voi, iar pe de altă parte există evaluarea tutorelui, care este periodică (prin testările existente pe parcursul semestrului) și finală, respectiv evaluarea făcută după finalizarea tuturor unităților de studiu, care împreună cu celelalte componente ale evaluării vor oferi studentului răspunsul necesar cu privire la gradul de aprofundare a domeniului drept administrativ – partea generală.

Veți putea observa că există la finalul fiecărei unități de studiu mici cașete care au drept scop autoevaluarea dvs. Răspunsurile minimale la întrebările menționate sau problemele ridicate la finalul fiecărei unități de studiu vor fi găsite în prezentul manual - ghid.

Evaluarea finală va consta într-o pondere de 70% din lucrarea scrisă, de la finalul semestrului, din cadrul unei întâlniri stabilite în funcție de calendarul examenelor din intervalul de sesiune legală, adoptat de Senatul Universității, 10% din evaluările semestriale, periodice mai sus amintite,